

# Els tres diaris telegràfics de Josep Pla

Dilluns arriba a les llibreries *La vida lenta*, volum que cal relacionar amb *Notes per a un diari*

JORDI NOPCA | Actualitzada el 15/11/2014 00:00

- [El recomano](#) 0  
[Comentaris](#)
- [Ampliar font](#) [Reduïr font](#)  
[Llegir més tard](#)



## Els tres diaris telegràfics de Josep Pla

El març del 2011, l'editor i crític Josep Maria Castellet recuperava l'assaig *Josep Pla o la raó narrativa* (1978), amb un epíleg construït a partir de la relectura de les *Notes per a un diari* escrites per l'autor d'*El quadern gris* entre 1965 i 1968, incloses a *El viatge s'acaba* i *Per acabar*, dos dels últims volums de l'obra completa. Castellet, que va morir al gener, recordava que les notes ajudaven a desmentir tres aspectes del mite que envolta Josep Pla: "Ni era el solitari de Llofriu ni misogin ni gasiu". Afegia, durant la sobretaula, que a la tardor -si tot anava bé- veuria la llum "un dietari curt dels primers mesos del 1936". També havia comentat, en petit comitè, que seria molt interessant que es publicuessin les cartes entre Pla i Aurora Perea, una de les parelles del periodista i escriptor durant la dècada dels 40, que acabaria emigrant a l'Argentina el 1948, i a qui Pla visitaria en diverses ocasions, entre 1958 i 1966.

Dilluns arriba a les llibreries *La vida lenta*, volum que cal relacionar amb *Notes per a un diari*. Ni el dietari del 1936 ni les cartes amb Aurora Perea tenen, de moment, data de publicació prevista. Xavier Pla, director de la Càtedra Josep Pla de la

Universitat de Girona, s'ha ocupat de l'edició. Al pròleg explica la gènesi del projecte: "Els hereus de Josep Pla van cedir, per a la seva publicació, tres agendes de l'escriptor que corresponen als anys 1956, 1957 (dos mesos) i 1964. Són les últimes que s'han trobat (a banda d'una de brevíssima, dels primers mesos de 1936) i no se sap si en anys anteriors o posteriors Pla en va escriure més. No formaven, naturalment, un llibre pensat per ser publicat, però sí que, tot i ser diferents, tenen una unitat evident".

El títol del llibre prové de l'anotació de l'1 de gener del 1956, en què es llegeix: "La vida sembla més llarga que l'eternitat". Xavier Pla comenta que l'elecció de *La vida lenta* "té l'avantatge de remetre també a altres títols de Pla", com ara *La vida amarga*. "La lentitud, d'altra banda, sempre ha estat un concepte positiu en el vocabulari de Pla", continua. I recorda l'antiga locució llatina *festina lente* (afanya't lentament) i els versos de *Le pont Mirabeau*, de Guillaume Apollinaire (" *Comme la vie est lente / et comme l'Espérance est violente* ") com a possibles ressons per a alguns lectors.

### **Les curioses agendes de Pla**

Els textos provenen de tres suports singulars. El del 1956, d'un almanac de fotografies publicat per l'editorial Beringer & Pampaluchi, de Zuric, que li havia regalat un amic que no s'ha identificat encara, Hans Henry. Pla omple els espais que l'agenda dedica al dia corresponent, de l'1 de gener al 31 de desembre. Les notes de l'any següent estan escrites en una altra agenda-calendar, *Venice 1957*: l'escriptor només va omplir de l'1 de gener al 22 de febrer. "De cop, sense cap raó coneguda, s'atura d'escriure", explica Xavier Pla. S'hi afegixen les anotacions del 21 al 28 de desembre d'aquell mateix any, conservades en sis quartilles escrites a mà. L'últim dietari, el del 1964, està escrit en una petita agenda de butxaca portuguesa. Com que el suport és de dimensions reduïdes, la lletra és minúscula: "Pla ocupa els espais sencers de cada pàgina; no deixa mai marges ni a la dreta ni a l'esquerra ni tampoc a dalt o a baix -aclareix l'estudiós planià, que actualment treballa en la biografia *Josep Pla o un ideal de vida lliure* -. A més, escriu per sobre el calendari imprès de l'agenda, de manera que la interpretació esdevé, en ocasions, sobretot en les últimes línies de cada anotació, quan s'acaba l'espai que ha reservat per a cada dia, extremadament difícil". És per aquest motiu que hi ha paraules que no s'han pogut desxifrar, com passa en l'anotació corresponent al 16 d'octubre: "A Palafrugell, a peu, pel cementiri. Es forma un grop molt negre a nord. Ruixats, tempestat elèctrica a les set. Arribo a casa amb el cotxe del paleta Tena. Khrushhev a terra. Triomf dels laboristes anglesos. [?] els xinesos".

### **Amics, feina i viatges**

Llegint les notes telegràfiques dels tres dietaris es constata que, almenys durant els anys escollits, Pla passava gran part del temps al mas de Llofriu, si bé hi ha excursions freqüents al restaurant Reig de Palafrugell, on es trobava amb amics com Josep Sagrera Perxés, Lluís Matas Teixidor, Isidre Cervera París, Paulí Juanola Maruny, Josep Quintà i Ramir Medir Jofre; hi ha trobades amb el seu germà Pere -que aquells anys treballava per a una multinacional surera a Lisboa-, i amb Lluís Bonal, a qui enveja per les excursions freqüents a Suïssa.

Quan baixa a Barcelona es veu amb Josep Maria Cruzet, que en aquells moments li editava la *primera* obra completa a Selecta (entre 1949 i 1962 en van sortir 29 volums), i també amb Josep Vergés, editor de la revista i l'editorial *Destino* : a partir del 1966 s'ocuparia de l'obra completa definitiva, integrada per 46 volums, que sumen més de 30.000 pàgines. *La vida lenta* consigna les ratxes intenses i de vegades doloroses d'escriptura de Pla, que el 1956 preparava, entre altres, *Barcelona (Papers d'un estudiant)*, *Mar de mestrals* i *Madrid, 1921 (un dietari)*. L'any 1964 treballa en *El quadern gris*, animant-se i desanimant-se: "Miro *El quadern gris*, que encara s'aguanta una mica" (15 de juliol del 1964); "Treballo una mica sobre el *Quadern gris*. No hi ha buf" (17 de juliol del 1964). El mateix dia que dóna per acabat el dietari refet i ampliat de joventut, Pla també enllesteix *El Campanaret*, inclòs finalment al vuitè volum de l'obra completa.

El 9 de març del 1956 Pla embarca al *Città di Messina* al port de Barcelona i comença un viatge que el portarà per Itàlia i Grècia. Els 40 dies que passa fora de casa constituiran més endavant el llibre *Cabotatge mediterrani*, inclòs a *En mar*, divuitè volum de l'obra completa. Allà, les anotacions telegràfiques de l'agenda són enriquides amb descripcions i anècdotes més elaborades que a les notes, com aquella vegada que Pla observa una dona llegint "una novel·la de lladres i serenos" a l'Acròpoli d'Atenes.

### **Aurora, un amor a distància**

Les quartilles de finals de desembre del 1957 expliquen una part del viatge en vaixell per diversos països de l'Amèrica del Sud (que ampliat anys després formarien part d' *En mar* ). Serveix per introduir una de les dones importants en la vida de Pla. Si Adi Enberg va ser companya del periodista i escriptor des del 1925 fins al 1939, en aquest llibre és Aurora Perea Mené qui té una importància cabdal: havien viscut junts a l'Escala des de, com a mínim, l'any 1943 fins al 1948, moment en què ella va emigrar a l'Argentina.

A *La vida lenta*, Pla comenta breument la correspondència que tots dos mantenien (hi surt referida com a A.), i de tant en tant admet que passa moments de "sensualitat exacerbada" pensant en ella i fins i tot resumeix, amb gran franquesa, alguna de les seves accions relacionades amb el fet de recordar-la: "Onanisme".